

## Szerkesztőség:

Az arad-országi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmontetlen leveleket csak ismert kézfől fogadunk el.  
Kéziratokat vissza nem küldünk.

## Kiadóhivatal:

Az „Aradi Közlöny” az arad-országi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás, körüli panaszok bérmentve küldendők.

## ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

## Előfizetési árak:

| Helyben                 | Videken                 |
|-------------------------|-------------------------|
| hét napra               | postai szállításal      |
| Egész évre . . . 12 frt | Egész évre . . . 14 frt |
| Fél évre . . . 6 „      | Fél évre . . . 7 „      |
| Negyed évre . . . 3 „   | Negyed évre . . . 3.50  |
| Egy hónapra . . . 1 „   | Egy hónapra . . . 1.20  |

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

## Hirdetések díja:

Nyolcz hasonló petitor egyszeri hirdetésnél 6 kr.  
Minden következőnél . . . . . 4 „  
Bélyegdíj külön . . . . . 30 „  
Nyíltír sora . . . . . 15 „

## Az ezüst-bill.

Arad, július 15.

Aki figyelemmel kíséri a pénzpiac jelenségeit, észrevehette, hogy az ezüst ára évek óta csökkenőben van és a legtöbb időben tapasztalhatta, hogy az ezüst pénzével nem ér többet a papírbanknál. Néhány esztendő óta az ezüst értéke körülbelül 27—28 százalékkal csökkent, ami annyit tesz, hogy volt idő, midőn egy ezüst forintért megadtak 1 frt 27 krt osztr. értékben, míg mai nap egy ezüst forint csak 100 krajczár értékben járja. Ezen jelenség oka két irányban keresendő; első sorban igen nagy az ezüsttermelés és másodsorban a rendezett viszonyokkal bíró államokban aranyvaluta járja, úgy, hogy a pénzverdek nem fogyasztanak elég ezüstöt. A magánfogyasztás ezen téren csekélyebb jelentőségű. Legfeltűnőbb volt az ezüst értékének alábbcsúszása az észak-amerikai Egyesült-Államokban, hol a valuta régtől fogva rendezve van és ahol az ezüsttermelés aránytalanul nagy.

Az észak-amerikai kormány már 12 esztendővel ezelőtt iparkodott ezen bajon segíteni, amennyiben egy bill (törvény) útján kimondta, hogy a pénzügyminiszternek jogában áll havonként 2—4 millió ezüst dollárt forgalomba hozni. Ezen intézkedés nem bizonyult célszerűnek, mert a pénzpiacnak a nehezen kezelhető ezüst találokra nem volt szüksége és az esetleg ki is vert havi négy millió dollár nem igen jutott forgalomba.

Windom, az észak-amerikai Egyesült-Államok pénzügyminisztere, belátta azt, hogy az amerikai ezüstbányák termékei nagy nemzeti vagyont képeznek, melynek értéksúlyosítása a közvagyon állagának megőrzése szempontjából jó lesz megakadályozni. Ezen meggyőződésnek nyomán volt a múlt héten az amerikai parlament által elfogadott legújabb ezüstbill. A legújabb amerikai ezüst-törvény — melyet a miniszter után Windom-billnek kereszteltek — ugyanis azt rendeli, hogy a pénzügyminiszter tartozik évenként 50 millió értékben ezüstrudakat vásárolni és ezeket egyszerűen a pénzverde pin-czéiben elhelyezni. A vásárolt ezüst értékeinek megfelelően pedig 1—1000-ig terjedő értékű dollárbankok adandók ki. Az állam kibocsát tehát oly papírpénzt, melynek nem csak bankszerű, hanem a teljes névértéknek megfelelő ezüst-fedezeti alapja van.

A kiadott papírpénzt az állam-pénztárnál bármely nap a felek kívánságára ezüstpénzre cserélik ki és a pénzügyminiszter az összevásárolt és felhalmozott ezüstből annyit veret ki, amennyit a jelzett kicserélési forgalom megkíván, a többi pedig marad esetleg készletben.

Az ezüstpiac szempontjából ez igen helyes pillanatnyi remedium. Elénk emlékeztetnek vannak még az ugynevezett gyűrűk, melyek réz, buza, kukorica és egyéb termékeket tömegesen összevásároltak és beraktároztak, azaz mintegy zár alá vettek, hogy azután ők diktálhassák a piaci árakat. Amit a részvényesekből álló gyűrű magánjellegű haszonlesésből tett, teszi most az amerikai állam a közjót emelése érdekében: vásárolja, beraktározza, azaz zár alá veszi az Egyesült-Államok majdnem egész ezüsttermését és ezáltal tetemes áremelést idéz elő, melynek majd első sorban az amerikai ezüsttermelés szolgálatában álló emberek ezrei fogják hasznát látni. Egy hét óta az ezüst ára már is 4—5 százalékkal emelkedett.

Az amerikai intézkedés természetesen visszahat az európai pénzviszonyokra, miután Amerika most már nem járul majd számbavehető mértékben az európai ezüstsűkséglet fedezéséhez és így következképpen Európáért, tehát nálunk is felszökik az ezüst értéke.

A mi valutánk rendezésére az ezüst árának változása egyelőre talán csak előnyös befolyással lesz. Ha a valutát rendezik, tudvalevőleg arany alapra fektetik és így sok ezüst felszabadul, melyen a kedvezőbb ezüstpiaci viszonyok folytán jobb áron adhatunk tul. Másrészt azonban, tekintettel azon körülményre, hogy aranyból kisebb pénzdarabot mint tizfrankot bajosan lehet verni, az eddiginél nagyobb mennyiségű ezüst váltópénzre lesz szükségünk és ennek előállítását a megdrágult ezüst természetesen drágítja. A fölös ezüst eladásának jövedelme azonban ma még messze túlhaladja a váltópénz vereségének megnagyobbodott költségét, mert ma is 88—90 frtért kapunk annyi ezüstöt, miből 100 frtnyi ezüstváltópénzt lehet kivenni.

Ezen előny szempontjából határozottan szükséges, hogy valutánk rendezésével lehetőleg siessünk, mert megtörténhetik, hogy az amerikai törvényes ezüstzár folytán idővel any-

nyira felmegy ismét az ezüst ára, hogy a szükséges váltópénz megdrágulása felemésztje az ezüsttöbblet eladásának jövedelmét. Másrészt, ha nagyon sokáig húzódik a valutarendezés, beáll a másik kikerülhetetlen eshetőség, az ezüst értékének rohamos apadása. Megmondtuk ezen sorok elején, hogy az amerikai remedium csak pillanatnyi, amennyiben az állami életben és a világpiac elvi konstellációiban néhány évet csak pillanatnak kell mondanunk. Az esetelt eljárás folytatás az amerikai pénzverdekben temérdek mennyiségű ezüst-rud fog idővel felhalmozódni, és miután nem igen tehető fel, hogy a teljes alapu papírpénz birtokosai majd valami nagyon fognak magukat törni, a papírpénzt ezüstre kicserélni, a kormány majd nem jut abba a helyzetbe, hogy a felhalmozott ezüstöt ki is veresse; be kell tehát állania azon időpontnak, midőn az ezüstberaktározást be kell szüntetni, sőt az óriási készletet, csakhogy tudadjanak rajta, minden áron a piacra vetni, és ezen esetben az ezüst értéke messze fog még a mai árfolyam alá süllyedni.

Az utóbbi esetben tehát igen olcsó váltópénzhez fogunk jutni, de viszont annyit veszít majd egész ezüsttermelésünk mai értékéből, hogy a valutarendezés ismét csak veszteséggel fogna járni.

Nem szabad tehát bevárunk sem az ezüst-árnak a közel jövőben várható rendkívüli emelkedését, sem a távolabb jövőben bizonyosra várható „ezüstkrach”-t és mielőbb kell valutánkat rendeznünk.

A Vaskapu szabályozása. Mint a „Pester Correspondenz” értesül, az Aldunán már minden előzáróval a sziklarepesztések nagy mértékben való megkezdéséhez. Baross miniszternek a helyszínen leendő megjelenését várják és azonnal megkezdődnek a műveletek Schlenker Iván mérnök vezetése alatt. A miniszter ó nagyméltóságának fenn lett tartva meghatározása ama tárgynak, melynek robbantásával a nagy próbát tenni kellend.

A „magyar jelzáloghitelbank” 4/4-os községi kötelezvényei — mint a „Pester Correspondenz” közli — a vonatkozó miniszteri rendelet értelmében a közigazgatás összes ágazataiban elfogadhatnák üzleti biztosítésként és bántópénzzel.

## Olasz- és Oroszország.

Bécs, július 13.

Még nem hangzott el a pártorsp, melynek édes békehangjához holdog vidor egyértelműséggel mondott az olasz parlament igit, s áment, a művelt Európa füle még gyönyörködött a szép hangban, melyet Crispi készséges hozzájárulása mellett a romai kapitolumon egyhangulag elfogadott Bonghi-féle világképi rezolúció keltett: már ekkor érkezett a kettős jelentés Oroszországból, hogy a császár szentesítette az olhmyt Tolstoj miniszter által — ki mindig csak a sötétben tapogatózott — mintegy autokratikus örököltek bünként hátrahagyott semstwo-korlátozási törvényt s kormányra ratifikálta a félmillió kiskaliberű fegyver szállítása iránt St.-Etienneben kötött szor-zódást.

A hármass szövetség kipróbált hűségű tagja, Itália, abban a pillanatban, mikor a hármass szövetség hatalmasabb, legyőzhetlenebb, mint valaha, ad a leg-féltreérthetlenebb világossággal s határozottsággal kifejezést vágyának a lefegyverzés és egy európai választott békebi-róság létesítése után, melynek jóságos közvetítése lépne az embergyilkos háború helyére. Az elszigetelt Oroszország, melynek még a már évek óta ismeretes új fegyvere sincs meg, erre azon egyetlen szabad intézménynek, melylyel eddigél birt, eluyomással s félmillió gyilkoló szerszám megrendelésével felel. Nem akar megelégedettség alapul békét beun, és nem akar bizalmot nyugvó békét künn. És minden sötét fáradozása sem fog neki használni. A tizenkilenczedik század végén nem lehet elfojtani az emberi kebelben a szikrát s ha a császárú esetben talpaival tapos rajta, annak csak az lesz a következménye, hogy annál hevesebben fog meggyuladni, annál hevesebb, olthatatlanabb tüzet fog szítani. Jaj akkor, ha az orosz paraszt megvadul! Egészen más nihilizmus lesz az, mint az ideálista szobadudósok és tanulónoké, minőt épp a napokban analízál a párisi rendőrbíró és — Oroszország kedvéért — meg is büntetett. Külfáboruhoz Oroszország soha sem fog jutni; a hármass szövetség ében örökölök s a tüzes sóva, melyet Oroszország a szomszéd házára akarva hajítani, csak a saját udvarát tenné hamuvá. Hiszen már a régóta ismeretes példabeszéd is azt bizonyítja, hogy a hideg, erőszakos északi szél csak arra indítja a vándort, hogy egyre erősebben és szorosabban burkolózzék köpenyébe, míg azt ellenállhatatlan lehelzeli róla a meleg napfényben enyelgő déli szél.

## Tanügy.

## Az aradvárosi községi sike-téma-iskola rendszabályai.

(Vége.)

## 7. §. A tandij.

1. Az aradvárosi községi sike-téma-iskolában a tanóvenkint fizetendő rendes tandij h u s z forint, mely félévi vagy havi előleges részletekben fizetendő.

2. Vidéki növendékek a tandij két-szeresét fizetik azon különbséggel, hogy az évi tandiját egyszerre vagy félévén-kint előlegesen kötelesek lefizetni.

3. E tandijakon kívül még a követ-kező díjak fizetendők:

a) Az intézeti tanítói s ifjúsági könyv-tár gyarapítására évenként 50 kr.

b) Iró- s rajzeszközök fejében, melyeket a növendékek az iskolában kapnak, a két első folyamban 2 frt 50 kr, a kö-vetkezőkben pedig 3 frt 50 kr fizetendő az igazgatónak, ki is az iskolai év végén minden tanuló szülőjével ezen összegek-ről leszámol.

Jogában áll az egyes szülőknek (gyám-nak), hogy maga lassa el gyermekét (gyámoltját) a szükséges író- s rajzeszkö-zekkel, mely esetben azonban tartozik a növendék számára a többiekéhez egészen hasonló tárgyakat szerezni meg.

c) A női kézimunkákhoz szükséges anyagot a tanítónő szerzi be a növendé-keknek a szülők (gyámok) számlájára. Jogukban áll a szülőknek (gyámoknak), hogy maguk lássák el a növendékeket a női kézimunkához szükséges anyaggal, mely esetben azonban alkalmazkodniuk kell a kézimunka-tanítónő utbaigazításaihoz.

d) Szegénysorsú növendékeket a tan-dij s egyéb díjak alól részben vagy egészen, indokolt kérelemre, az iskolaszék elnöke felmentheti. Ez iránti kéllően felszerelt kérvények az iskolaszékhez czimezve az iskola igazgatóságánál nyújthatók be.

8. §. A növendékek testi ápolása és nevelése a családi körben és a kosztadónál.

1. Az aradvárosi községi sike-téma-iskola hatósága gondosan ügyel a növendékek testi ápolására és a családi körben vagy a kosztadónál való esztendőes jó nevelésére, hogy a szerencsétlen s fogvat-kosságu következtében már ugys előggé sujtott gyermekek gondos ápolás és nevelés által némileg kárpótolva legyenek a természet mostohaságával szemben. E célból az iskola igazgatóságának kötelességévé té-tetik, hogy minden tanév elején a sike-téma gyermekek szüleit (gyámjait) vagy kosztadóit egy meghatározott időben össze-hívja és őket rövid előadás alatt felvilá-gosítsa arról, miként ápolják és nevelik sike-téma gyermekeket (vendékeket), különös súlyt fektetvén azon eltérésekre, melyek az érzékű s sike-téma gyer-mekek nevelése között figyelemre méltan-dók.

2. Vidéki sike-témák kosztadói az iskola igazgatóságának ellenőrzése alatt állanak, kinek hetenként egyszer meg kell látogatnia a sike-téma gyermekeket, s meggyőződést szerezni arról, hogy a

## AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZÁJA.

Julius 15.

## Levelek

a bécsi mezőgazdasági és erdőeseti ki-állításból.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Bécs, július 13.

## III.

Mult levelemben említettem, hogy a kiállítás főbejárat mellett van Fran-cziaország gyűjteményes kiállításának pavillónja.

En is pavillónba siettem mindenek előtt, mert már előzetesen hallottam, hogy Páris városának kiállítása rendkívül érdekes tanulmány tárgyát szolgál.

S valóban ajánlhatom a kiállítás megtekintését mindazoknak, kik a párisi világ-kiállításon Páris városának kiállítását nem látták. A város csatornázásának tervei és a városi ürülékek felhasználására vonatkozó műveletek, melyek Párisban kiállítva voltak, most Bécsben is láthatók.

E kiállítással egy egész kis könyv-tár van összekötve, mely a francia-országi városi csatornázási ügyet tárgyalja.

Gyönyörű tervek, melyek a laikus előtt is könnyen megérthetően tüntetik elő a modern lakások vízvezetési és csatornázási berendezését. A párisi fő gyűjtő csatornák térképei és a különböző csatorna-típusok rajai teljes képét tüntetik elő egy óriási csatornahálózatnak.

A csatornák kezelésére és fenntartására vonatkozó összes adatok és berendezések a szemlélő elé vannak állítva. Bámulva látjuk, hogy e földalatti csatornáknak ha-jókkal és vasutakkal közelednek, hogy e csatornáknak a város összes ürülékei oly módon vannak higitva és elvezetve, hogy azokban minden kellemetlenség nélkül közlekedni lehet.

Rendkívül érdekesek többek között a csatorna-syfonok tervei, mely syfonok se-

gélyével a csatornák ürülékei a Szajna folyó alatt átvezetnek. Szintoly érdekes a csatornák építési, fenntartási és tisztítási szolgálatainak szervezése. De leg-meglepőbb adatokat tüntetnek elő azon tervek, amelyek a párisi csatornák tartal-mának felhasználását ábrázolják. Mintegy kilencz száz hektárt tesz ki már azon terület, melyet Páris város a csatornák tartalmával öntöz és a mezőgaz-daság eddig alig sejtett kifejlesztésével hasznosít. Ezen óriási területet Páris vá-rosa a St. Germain felszigeten, Gervilliers és St. Denis szigetén az államtól bérelti, és e terület öntözéséhez felhasznál-t óriási mennyiségű csatorna-anyagot Clichyben épített kolosszális elevátor-szivattyúnkkal az öntözött terület földszíne fölé jó magásra emeli. Természetben lát-hatók a kiállításon az óriási répak, ká-posztafajok és egyéb zölöségek, miket az öntözött területeken nevelnek, és önkény-telenül szülővárosára gondol az aradi szem-lélő, ahol a város csatornázásának kérdése éppen most van tárgyalás alatt és ahol a Páris városában alkalmazott csatorná-zási rendszer és csatornázási hasznosítás kicsiben épp oly kedvező, sőt kedvezőbb eredménytvel volna alkalmazható, mint Párisban.

A francia kiállítás további szemlé-lése különben a kiállítás és érdekes részének megtekintése után bátran elhagy-ható, mert a kiállítás többi részlete üzér-kedő francia kereskedők oly czikkeivel van megrakva, melyek sokkal kiterjed-tebb és érdekesebb gyűjteményekben az osztrák-magyar kiállításban is feltalál-hatók.

Ugyanezt állithatom Olaszország gyű-jteményes kiállításáról is. Legfeljebb az olasz földmívelési és kereskedelmi minis-terium kiállítását emelhetem ki, mely az Olaszországban mivelt összes mezőgazda-sági magvak és növényekre, és magvak és növények veteményezésére és mivél-sére, valamint az ezekre vonatkozó mező-gazdasági ipar előtűntetésére vonatkozik.

Ha már benne vagyok az idegen nemzetek kiállításának ismertetésében, a svéd királyság kiállításáról sem akarok megfeledkezni. Itt legérdekesebbnek ta-bítam a svéd király vadászklubjának ki-állítását, mely a vadászatnál használt fegyverek és eszközök, valamint a vadá-szt tárgyat képező állatok gyűjteményét foglalja magában.

E gyűjtemény fénypontját azon óriási medve képezi, melyet a svéd király egy vadászaton elejtett. A medve két hátulsi lábán ülve és egyenes tartásban azon lánd-zsára támaszkodva, melylyel a svéd király-tól a kegyelemudfőzésben részesült, két és fél méter magas, tehát egyike az ed-dig ismert e nembeli legmagasabb álla-toknak.

Svédország különben egyéb tárgyaival nem nagyon köti le a figyelmet; mag-, növény-, érc- és gazdasági gép-kiállítása bir ugyan némi speciális inger-rel, de lényegében nagyon mögötte áll azon követelményeknek, melyeket egy agrikulturny ország irányában e téren emelni lehet. En ugyan meg nem állhattam, hogy egy páron betekintsek ez ország nagy pavillónjára, egyrészt azért, hogy egy pár barátságos szót válthassak a legújabb kinévezett svéd főköznallal, ki jó ismerősöm és ki naponta órákosszat üldö-gelt országpa pavillónjában, boldogan legel-tetve szeméit hazájának ide importált czikkein, másrészt azért, mert egy gyö-nyörű fiatal hölgy kínálgatta e pavillón-ban svéd nyelven sorsjegyeit, töredéve beszélve a német nyelvet.

Szerencsém csak az volt, hogy nem sokára tudomására jöttem annak, misze-rint ez érdekes svéd hölgy lerchentföldi nyelven is tud beszélni, tösgyökéres klos-terneburgi születésű és lakos; a kiállítá-sból naponta e városkába hazamegy és onnan ismét bejön, mely körülmény aztán erősen kiábrándított és jelentékenyebb számú sorsjegyek további megvásárlását megóvott.

Erdészeti szempontból igen érdekes

kiállítása van Lichtenstein János hercegnak. Mindenekelőtt a hercegi birtokok térkép-gyűjteménye, továbbá az építési, fenntartási és könyvvezetési hiva-talok gyűjteményei, melyek az uradalmak kezelésére vonatkozó eljárás tüntetik elő, érdekesek a tanulmányozásra.

Az unter-themenauai agyag-és téglagyár rendkívül érdekes czikkokkal van itt képviselve, szintugy az uradal-mak területén felállított gőzfűrészek czik-kei. Az egész pavillón az agyagyár cik-keiből van építve. E pavillón tartalmának szemlélete fogalmat nyújt arról, hogy mily óriási területű birtokok ura Lichten-stein herceg.

Az erdőeség huszonnégy nagy erdő-eseti hivatalt foglalnak magukban; hét nagy gőzfűrészgár miködik az uradal-mak területén.

Az erdőeseti ipar czikkei meglepők s e gyűjteményes kiállítás különösen az erdei termelés, az erdei kezelés és az erdei ipar tekintetében oly tudományosan összeállított tárházat tüntet elő, hogy mag- és pavillón alkalmas volna egy tel-jes szakiskola berendezéséhez.

Méltán sorakozik Lichtenstein hercegi kiállítása mellé Schwarzenberg hercegi gyűjteményes kiállítása. E kiállítás a legszebb pavillónban, közvetlen a Rotunda nyugati bejáratánál van elhelyezve és bátran merem állítani, hogy e pavillón tartalma képezi a bécsi ezidei kiállításnak legérdekesebb s legértékesebb tárgyát. Kicsinyben minden itt van, amit egy ötszáz ezer magyar holdra terjedő hercegi birtok produkálni képes s ami ezen produkcióval s e birtokok kezelésé-vel összefüggésben áll.

A hercegi kiállításról egy száz ol-dalra terjedő külön katalogus van kiadva, mely igen érdekes mezőgazdasági és erdő-eseti tanulmány tárgyat szolgáltat, mert e katalogusban a csehországi, alsó-, felső-ausztriai, steiermarki, salzburgi, karinthiai és bajor-országi uradalmakra vonatkozó

minden statisztikai adatok, ugy a birtok-ok állagára, mint a birtokok kezelésére nézve, bentfoglatlanak. Messze vezetne az, ha Schwarzenberg hercegi kiállítá-sának minden érdekes részére kiterjesz-kedni akarnék.

Itt csak némely kiválólag érdekes részlete akaram a figyelmet felhívni. Ilyen első sorban a hercegi uradalmakban üztő földgazdaság, melynek óriási kiterje-déséről fogalmat nyújthat azon körülmény, hogy a hercegi uradalmakban mestersé-gesen előállított és kezelt halastavak területe mintegy huszszor magyar holdat foglal magában.

E halastavak kezelését illető minden adat és a halastavak helyzetére vonatkozó minden térrajz feltalálható a kiállításban és ezeknek tanulmányozása e nembn min-den egyéb más tanulmányt feleslegessé tesz.

Szinte ily érdekes tanulmányt szol-gálnak a híres Schwarzenberg-sajt készítésére vonatkozó részletek. A her-cegi birtokok mezőgazdasági, erdőeseti és különösen geológiai térképezése, ugy a kiállítás külső formájára és tartalmára, mint mennyiségére nézve, minden e nembn eddig látottakat felülmúl. Az óriási kiterjedési birtokoknak nincs egy talpalatnyi területe sem, mely geológailag és vegytanilag megvizsgálásra, analízálva és az eredmény a kiállításban benntatva ne volna. Az erdőeségek mintegy kétszázöt-venezet magyar hold területet tesznek ki és érdekes tudni azt, hogy az erdőesé-ket egy fűrdömester, tíz erdőmester, tíz erdőelőőr, négy erdőmörnök, tizen-két fűrdész, két számvívó, nyolcvanegy kerületi erdősz, tizenhét erdősz, kilencz-venegy erdőszgyakornok és négyszázhusz erdőőr kezeli, és hogy magának a her-cegi uradalomnak külön egy erdőeseti és gazdasági tanintézete van, amelyben minden alkalmazottnak előbb az uradal-makra vonatkozó tanulmányokat kell abszolválni. Ez intézet egy gyönyörű gaz-dasági muzeummal van összekötöttségben, amelyben negyvennyolcz év óta minden

Gyermek táplálása, lakása, tisztán tartása, szabad idejében való célszerű elfoglaltatása megfontolandó-e?

3. Ugy a szülőknek, mint a kosztadónak, a növendék jövője és az intézet jó hírneve érdekében, kötelességük a növendék netáni súlyosabb kihágását haladéktalanul tudomására juttatni az iskola igazgató-tanítójának.

4. Az igazgatónak kötelessége azon esetekben, ha valamely vidéki növendék egészsége vagy jó erkölce netán válságba kerül, a bizottságnak haladéktalanul jelentést tenni.

#### 9. §. Az egészség ápolása az iskolában.

1. A növendékek egészségének ápolása az iskolában sem tévesztendő szem elől. Ez okból:

a) A növendékek szeméi lehetőleg kimélendőek, mivel az oly siketnéma, kinek látóképessége meggyengül, kétszeresen szerencsétlenné válik.

b) Tul nem terhelendő sem az iskolában, sem pedig házi feladatokkal.

c) Az egyes tanórák között szünet tartandó, mely szünetek a tanító által vezetett társasjátékokra fordítandók.

d) Az egyes tanórák közötti szünetek következőleg állapíthatók meg:

aa) Két órai oktatás alkalmával az első s második óra között 10 perc.

bb) Három órai oktatásnál az első óra végén 10, a második után 15 perc.

cc) Négy órai egymásután való oktatás esetén az első és harmadik óra 10, a második után 15 perc szünet.

2. Ugy a szülők, mint a kosztadók legkomolyabban figyelmeztetendőek, hogy a gyermekek siketiségének gyógyítására u. n. házi vagy titkos szereket ne használjanak, mivel ezek cselekednek úgy, mint a gyermekekre csak ok nélküli fájdalomokat mérnek.

#### 10. §. Az oktatásról.

1. Az aradvárosi községi siketnéma-iskolában annak alapítása óta az oktatás az u. n. német módszer szerint folyik. Azon módszer ez, melynek alapítója, illetőleg feltalálója Amman Konrad János (1669-1724), s diadalra jutottja a nagynevű Heinicke Sámuel 1727-1790), s melynek sarkalatos elve, hogy a néma növendék felvétele első percétől kezdve már élő (hang) beszédre s a sok szavainak a beszéd szójárólás árczvonásairól való levezetésére oktatják, míg a jelek mint a gondolatközlés konvencionális eszközei fokozatosan azon mértékben szorítatnak ki, amint a kezdetben egészen néma gyermek a nyelvet úgy mechanikusan, valamint tartalmi s formai tekintetben mind jobban-jobban sajátítja el, úgy, hogy végre a siketnéma pantomimikájából nem marad meg más, mint az élénk gesztikuláció, melylyel a beszélő siketnéma monoton s többé-kevésbé jargonszerű beszédét kísérik szokta.

2. Az oktatás tisztán csak a beszédgyakorlat tekintetéből a következő tantervgyakra terjed ki:

a) Hittan. (Bibliai történet, katekizmus, egyháztörténet.)

b) Anyanyelv. (Írás, olvasás, szemléleti nyelvtanítás, szabad nyelvyakorlatok, grammatika és fogalmazás.)

c) Számítan.

d) Földrajz.

e) Természettan s természettan.

f) Történet; polgári jogok és kötelességek ismerete.

g) Szépirodalom.

h) Rajz.

i) Tornaszat.

j) Kézimunka.

3. A tanítók a növendékek iránt részrehajlás nélküli, igazságos, szelíd s jóindulatú magaviseletet kell, hogy tanúsítsanak.

4. Ugy a tanítókat, mint a növendékeket, a tanítók szánatát a kiküldött bizottság javaslataira az iskolázás alapítójá meg. A tanító heti óráinak maximuma 28, a növendékeké 36.

5. Ha valamely osztályban az előre kiszabott tananyag bármely óráján fogva fel nem dolgozható, erről az iskolázáshoz idejében okadatolt jelentést terjesztendő be.

6. Az egyes tanórák egyszermind gyakorló-órák. Ugyanezért az első három évben a növendékek házi feladatokkal nem terhelhetők meg, s még a későbbi éveken is úgy kezelendők az egyes tárgyak, hogy a növendék legfeljebb annyi házi feladattal terheltesse meg, amennyit egy óra alatt a gyengébb növendék is elvégezhet.

7. Az oktatás egy húsz órában négy órával tovább nem folyhat.

8. A tanórák imával kezdetnek s fejezetnek be.

9. A tantárgyak óránként változnak. Egy tantárgyból két óra hossz az oktatás csak a felsőbb osztályokban és csak művészi tárgyakból (rajz, kézimunka) folyhat.

10. Minden osztálytanító köteles növendékeivel hetenként (télén kéthetente) sétát tenni, műhelyekbe, kereskedésekbe, gyárakba, vagy a szabad természet szemlélésére küldeni. E séta ideje a heti órászámában nem foglaltatik be.

#### 11. §. Idegenek látogatása.

1. Az oktatás ideje alatt az iskolát csak az iskolai hatóság tagjai látogathatják.

2. Ugy a szülők, vagy egészen közeli rokonok, valamint idegenek csak igazgatói engedéllyel látogathatják az iskolát.

#### 12. §. Észdó vizsgálat.

1. Évenként csak egyszer s pedig a tanév végén az iskolázás által meghatározott napon s kiküldöttek jelenlétében nyilvános záróvizsgálat tartatik.

2. Az évi záróvizsgálat alkalmával a növendékek írásból dolgozhatnak, rajzai s kézi munkái mindenki által megtekintethetők.

#### 13. §. Az érdemsorozatokról.

1. A növendékek évenként háromszor, u. n. karácsonykor, husvétkor s a tanév végén érdemsorozatokat nyervek, s pedig az első és második időszakban „Ertesítő”, a harmadikban pedig „Bizonyítvány” alakjában, melyeket az igazgató állít ki s ír alá.

2. Az érdemsorozatokat a következők:

a) A magaviseletből:

1=jó.  
2=szabályszerű.  
3=kevésbé szabályszerű.  
4=rossz.

b) A szorgalomban:

1=kitartó.  
2=kellő.  
3=változó.  
4=csekély.

c) Az előmenetelben:

1=jeles.  
2=jó.  
3=elégséges.  
4=elégtelen.

#### 14. §. Szünnapok.

A siketnéma-iskolában az oktatás 6 napon át megszakítás nélkül folyik. Rendes szünnapok a vasár- és ünnepnapok.

A többi szünnapokat illetőleg azon naptár érvényes, melyet Arad szab. kir. város iskolázása a községi iskolák számára évről-évre kibocsát.

#### 15. §. Az iskola ünnepe.

Az iskola alapításának évfordulója iskolai ünnep. A növendékek tanítóik vezetésével előbb isteni tisztelőtlen vesznek részt. Ezután az egyes osztályok felfogásához s nyelvképességéhez mérten az osztálytanítók megemlékeznek az iskola alapításáról és alapítójáról, valamint Arad sz. kir. város törvényhatóságának azon humánus tetteiről, hogy hazánkban az első városi községi siketnéma-iskolát létesítette.

## Külföld.

**Államférfiak találkozója.** Mint a „Pester Correspondenz” jelenti, mérvadó körökben, illetőleg az illető személyiségeknek egész határozottan uralkodik azon szándék, hogy a jövő hóban nemcsak találkozzanak Caprivi és Kálnoky kmet, hanem Crispinek az összejövetelen való részvétele is rendeztesse. Salisbury megjelenéséről soha sem volt szó, az azonban nagyon is megtörténhetik, hogy Randolph Churchill lord, ki tudvalevőleg újra belépett a Salisbury-kabinetbe, és pedig ezáltal mint a kincstár első lordja s az alsóház vezetője, kirándul a kontinensre s alkalmat vesz, hogy fesztellenül értekezék Közép-Európa vezető államférfijaival.

**Francia agitációk.** A francia sajtó egy idő óta ismét szenvedélyesebben izgat Olaszországgal szemben a múlt héten nagy örömet tett abban, hogy az olasz állampapírok árfolyama újra hanyatló irányt követett. E tisztán tözsdéi eseményből igyekeztek politikai tőkét verni s figyelmeztették az olaszokat, hogy a német barátságuk vajmi kevés hasznát látják, hogy mégis csak jobb lenne Franciaország védő keze alá menekülniök. A párisi lapok végül ujjal hangosították azon reményüket, hogy a pénzügyi nehézségek végre mégis meg fogják dönteni a Crispikormányt, mely reményük azonban még aligha nem jó sokáig csalfa marad, mert az olasz képviselőház éppen szombaton, mikor az ülésszakot berekesztették, fényes rokonszenvtüntetésben fejezte ki elismerését a miniszterelnök iránt.

Még nagyobb zajt csaptak a francia lapok a múlt héten Bulgáriával s egész tömegesen terjesztették a rémhíreket. Egyik lap azt jelentette, hogy Vilmos császár felbájosítja norvégiai útját, mert a német kancellár a Bulgáriában várható zavark miatt szükségesnek tartja, hogy a császár Berlinben legyen.

**Az új porosz pénzügyminiszter.** Miquel porosz pénzügyminiszter a napokban formázatosan átvette új állását s azóta egészen hivatalos teendőinek szentelti magát. Pénzügyi tervei tárgyában ismételve igen hosszasan értekezett Caprivi birodalmi kancellárral s berlini lapok nézete szerint a két államférfi között teljes egyetértés forog fenn. Miquel első sorban részletes finansprogrammot akar kidolgozni, mely egyrészt Poroszország államháztartását, másrészt viszonyát a birodalmi pénzügyekhez minden tekintetben szabályozza.

## Legújabb posta.

**Merénylét Carnot ellen.** Párisból távirják: A városban az a hír volt elterjedve, hogy valaki az avenue Marigny-n Carnot elnökre lött és hogy az illető elfogták. Ez a hír azonban csak részben felel meg a valóságnak. Tény, hogy Carnot teljes épségben tért haza. Constans belügyminiszter későbbben azonban arról szóról szóra ezt mondá: Az egész esemény nem nagy dolog. Az ugynevezett merénylő bolond ember, oly revolverből lött, melyben üres töltények voltak, a cső egyszerűen papírral volt betömve. Az embert különben elfogták. A miniszter már rövid idővel azelőtt levelet írt a rendőrfőnöknek, melyben arra az emberre figyelmezteti, hogy veszélyes, és ártalmatlanná kell tenni. Hivatalos uton a merénylőtről a következőket távirtozták: Már percczel mielőtt Carnot köztársasági elnök visszatért az Elysée-palotába, egy ember, az elnök kocsija mellett elhaladva, forgópisztolyt a levegőbe lött, mire nyomban letartóztatták. Az illetőt Jacobnak hívják, foglalkozás nélkül levő vegyész s úgy látszik, csak az volt a célja, hogy magára vonja a figyelmet, mert a forgópisztoly csak vaktöltéssel volt betöltve.

**Koburg fejedelemről.** A „Figaro” egyik konstantinápolyi távirata jelenti: Nélidov orosz nagykövetség hosszabb beszélgetése volt Said külügyminiszterrel a két bulgár jegyzékkel illetőleg. Nélidov kormányának nevében kijelentette, hogy Oroszország magának a berlini egyezség alapján, mely az aláíró hatalmak egyhanguságát követeli, Koburg herceget sohasem ismeri el. Ha csak egy hatalom is elismeri a fejedelmet, úgy ez a tény az egyezmény semmisségét vonná maga után és a csár e pillanattól kezdve teljesen visszanyerné működési szabadságát.

**Az erzerumi események.** Az angol alsóház keddi ülésén Fergusson államtitkár közölte, hogy június 20-án az erzerumi püspök teleegyezséssel kiküldött az örmény templomok és iskolák, fegyvereket keresve ott. Az örmények ezen felháborodva, megtámadták a püspököt és rálőttek a rend helyreállítására odarendelt csapatokra. Verekedés keletkezett és ez alkalommal husz ember meghalt és körülbelül kétszáz vagy háromszáz megsebesült. A kormányzó helyreállította a rendet. Az angol, a francia és az orosz képviselők felszólalást tettek s bizonyos javaslatokat terjesztettek elő.

**A bolgár kérdés.** Szófiából seki se hiszi, hogy Ferdinánd fejedelem lemond a trónról. A fejedelmet julius végén várják ide vissza. Az egész országban nyugalom uralkodik. A fejedelem augusztus hó 1-én tér vissza Szófiába.

**A máhdi.** A szudániak legtöbb törzse föllázott a máhdi ellen. A harcra gyalogolt elköltözték, hogy a bagdarákat kiirtják, ha a máhdiizmusról le nem mondanak.

## Táviratok.

**Küldöttségek József főherczegnél.** Budapest, jul. 15. (Saj. tud. táv.) Eszküvő előtt József főherczegnél tiszteletgató a fővárosi küldöttsége Ráth polgármes-

ter vezetésével és Pestvármegye küldöttsége Tisza Lajos gróf vezetésével.

Ráth údvözlő beszédjére a fenség válaszolva, melegen megköszöni a főváros megemlékezését, kifejezve, hogy a főváros felvirágzása és gyarapodása képezi állandó figyelmét tárgyát és igazi gyönyört okoz neki.

Tisza Lajos beszédjére válaszolva, megköszöni a szíves megemlékezést s beszédét így végzi: „Ígáz, hogy én átörököltem a szeretett Magyarországhoz való vonzalmamat, és ezen szeretet, mióta a megye területén tartózkodom, még csak nőtt. Magyar Hazánkhoz való ragaszkodásunk családunk minden tagjában, s biztosíthatom az urakat, hogy a halványom külföldre megy is férjhez ahhoz, akit szeretet és kiölt szereti, még lehetnek győződve, hogy azért Magyarországot nem fogja elfelejteni s ragaszkodása Magyarországhoz változatlanul megmarad. (Hosszas zajos éljenzés.) Ezen szeretet és ragaszkodását is megférjére, ki épp oly vonzalommal viseltetik már is hazánkhoz. (Lelkes éljenzés.)

#### — A főherczegi esküvő. —

Budapest, jul. 15. (Saját tud. táv.) Az utolsó felhő is elvonult s teljes erővel ragyogott a nap. A város már a kora reggeli órában rendkívül zajos és mozgalmas. Ezrével tödül a nép Budára s megrendült a sokaság alatt a lánchíd oszlopa. Zászlók lengenek a Duna mentén fekvő palotákban, zászlók lobognak a hajók árbocairól. Tömegek sokaság gyülekezik a göcsiklő-állomáson, mely a várakozóknak alig egy tizedrészt képes fölszállítani a várba. Délelőtti 10 órakor robogtak a fogatok a Zsigmond-kápolna elé. Egymásután érkeztek a magyar diszruhás főurak és előkelőségek, pompázó ruhájukban a gyönyörű hölgyközönség. A Zsigmond-kápolnában a diszgyenruhás testőrök állottak sorfalat. Jobbról, balról a padsorokban a meghívott előkelőségek foglaltak helyet. Az első padsorokban ültek Szepáry Gyula gr. miniszterelnök, Wekerle, Josipovich miniszterek, Khuen-Héderváry gr. horvát bán, és Bethlen András miniszter. Jobb és balról az alsó padsorokban az államtitkárok, a magyar főrendiház, az országgyűlés tagjai és a diplomáciai testület foglaltak helyet. A szokásos szertartás kezdetén Császka és Steiner püspökök a templomajtó bejárata előtt állottak a többi papokkal, várva a primás megérkezését. Az orgona rázendítette az Ecco sacerdos magnus-t, jelezve a biboros herczagprimás érkezését, ki teljes díszben jelent meg. A primás az oltár elé menve, csöndes misét mondott s az orgona régi magyar valóság dalokból összeállított egyveleget játszott. Csöndes áhítat fogta el a közönséget, mely véget ért, amikor a főherczeg és a főherczegné beléptek. Elöl haladt a bájos arcú menyasszony, József Agost herczeggel; őt követték: Ferencz Salvator és Ottó főherczegek, Thurn-Taxis Albert herczeg dragonyoszeredési egyenruhában,

a herczegi birtokokról származó érdekesebb érdekű, vadászati, ásványtani, technológiai stb. cikkek felhívására vannak.

Még csak azt említem fel, hogy a mezőgazdasági ipart a herczegi uradalomban négy nagy czukorgyár, tizenkét sörfőzde — melyek a herczegi birtokokhoz tartozó híres sazi komlóknak köszönik jó hírnevüket — képviselik.

Képviseli továbbá az ipart kilencz gazdasági szeszgyár, tizenkét vízumalom, harminczhét teglagyár, hét uradalomban működő késmekemenyek, két mütárgygyár, a frauenbergi híres agyag- és ocker-festék-gyár, mely az agyag-ipar minden nemét, különösen tűzálló teglát, chamotte-czikkeket, agyagsövet, terrakotta tárgyakat sat. nagy mennyiségben és kiváló minőségben állít elő.

Mindehhez természetesen még kiterjedt kőszén, vashányászati és bányapárasorok, melynek részleteire már ki nem terjedhetek.

Ajánlom mindenkinek, aki a bécsi kiállítást meglátogatja, hogy első sorban a Schvarzenberg-pavillont keresse fel, ha valóban magasabb szaktanulmányokra óhajt szert tenni. —X.

## Anya és feleség.

(A „Róbert hadnagy” folytatása.)

Az „Aradi Közlöny” színdarabja francziából fordította: (H. H. H.)

### Törzs Tivadarné.

— Bántalmazni a herczegnét! — röpösztözött az ezredes, folytonosan kégyetlenebb és kérelhetlenebb gunyolódás hangján — én! Ugyan! és miért? Amiért szerelmi kalandjaiban előnyben részesít egy hadnagyot és nem az ezredesét, egy kis fattyut és nem az előkelő férfit; de hiszen ez nagyon is természetes, sőt nagyon is demokratikus.

— Ah! ez már sok! — kiáltott fel Róbert, akinek dühé az örültség fokozódott. — Uram! most kijelentem, hogy itt

reám nézve nem létezik az ezredes; amig gunyolódásai és bántalmazai csak én hozzá-  
m voltak intézve, én tudtam azokat viselni; de attól a percztől fogva, hogy ön nem fél, azokat a herczegnéhez intézni, ez egészen más dolog, és felhívom önt, hogy azonnal kérjen tőle bocsánatot!

— Bocsánatot kérem, én! Határozottan, kedvesem, ön tértel bocsánat.

— Igen, ön! — folytatta Róbert oly hangon, amelyet a sokféle izgalmak előjuttatottak, — vagy úgy fogok ön-  
nel elbánni, ahogy megérdemli.

— Örizzékdjék tőle!

— Szerencsétlen! — kiáltott lihegve és magánkülvül a herczegné, — mit akar tenni?

— És a fiatal ember előlé veté magát, aki felemelte lovagló-ostorát és a feje felé fordította.

— Hagyja csak, asszonyom! — szölt az ezredes vállat vonva — azt hiszi talán, hogy félek tőle?

Azután az ajtó felé fordulva, amely tágra nyílván állott, kiintett. A jelenet zaja több embert figyelmessé tett künn és bizonyos távolságban állva kíváncsian várták a következőeményeket.

— Hé, emberek! — kiáltott az ezredes nyugodtan — beléphetek, jó emberek, szükségünk van tanukra.

Azok között, akik most a malomba léptek, ott volt Souvageol hadnagy is. Pipájával szájjában, kimeresztett szemekkel követte szinte lázas sóvárogással a harcra az eseményeit, ami gyönyörrel csiklandozta minden bosszúvágyát.

— Ah! önnök tanukra van szüksége! — szölt Róbert a dühnek legnagyobb fokában. — Ön nem akar bocsánatot kérni a herczegnétől, akit az imént oly mélyen megsértett? Nos hát, jól van, legyen! ha tanuk nem látják a sértést, legalább meg fogják látni a bűnhődést.

E szavakra nagy erőmefeszítéssel kibontakozva a herczegné öléből, a fiatal tiszt lovag-ostorával arcuzul ütötte az ezredes.

— Talált! — kiáltott fel a hadnagy legidősebbje, kiejtve szájjából a pipát, amely a teglákövezeten száz darabra tört.

Montmagny ezredes borzasztóan elsápadt; de még mindig megtartva önuralmát, mindig büszkén és gunyosan, kiragadta ellenfele kezéből az ostort, anélkül, hogy az igyekezett volna ellenszegülni, azután térdén kettétörte. Ezt elvégezve egy intéssel felszólította Souvageol hadnagyot, hogy lépjen közelebb, és a legnagyobb hidegvérűséggel mondá:

— Ön éppen alkalmas időben jött ide és tanúként szerepelhet a katonai bíróság előtt. Souvageol hadnagy, menjen csendőrként!

— Az ördögbe is! — mormogott Souvageol, talán véletlenül parancsörnek tekint engem!

— Hallott engem? — kérdé bosszusan az ezredes, — ön jeleníti fogja az örparancsörnek, hogy a malomban egy szökevény tiszt tartózkodik, aki arcuzul ütötte ezredesét és hogy azonnal utána kell jönniök.

— Ez mégis megalázó — mormogta magában Souvageol. — Mindegy, oly látványt fizetett itt magamnak, ami teljesen megvisztalt engem, de nagyon is, minden igazságtalanságért, amit velem elkövettek.

Erre nagy sietséggel eltávozott a malomból.

A leirhatatlan zavar közt, amit ez a jelenet előidézett, mialatt a környékbeli nép, visszatérve a templomból, összecsoportosult a malom körül, s a legmerészebbek még az udvarba és a szobába is behatoltak: egyszerre megjelent a szegény hülye asszony, akit a sok hang megijesztett, és szinte legurulva érkezett le a szobájába vezető lépcsőkö.

Először egymásután szemügyre vett minden egyes személyt, akik a malomba hatoltak; tekintete kutató volt és vad. Mászor mogorva és szinte alvajáró arc-

kifejezése megtisztult, szeméi szikráztak, mintha valami titokzatos harc dulta volna fel belét, mintha az értelem vetekeedett volna a hülyeséggel.

Mikor a herczegné előtt találta magát, aki sirva és kétségbeesetten tekintett a fiatal tisztre, akinek minden erőlködése daczára nem volt képes visszatartani a karját abban a perczben, amikor ezredese ellen oly nagy vétket követett el, a hülye néhány másodpercig vissza látszott nyerni értelmét és szakgatótt hangon ismétlé, me-reven tekintve a herczegnére, a titokzatos szavakat, amelyek már egy ízben elhangzottak ajkairól és melyeknek következményei oly végzetessé váltak:

— Asszonyom! asszonyom! Jól meg-  
örzött titok, jól megörzött!

De nem sokára, mikor az udvaron támadt lármá az előhívott és Souvageol által kísért csendőrköt jelezte, s mikor ezek behatoltak a malomba, a szegény Lucienne ijesztesően ideges válságba esett, nyelve ijestösen feloldódott és a megdöbent csendben, amit a letartóztatás ünnepélyes mozzanata mindig gyakorolni szokott a jelenlévőkre, tisztán és érthetően lehetett hallani ott, amint a csendőrelebe rohanna, kiáltotta:

— Méltóságos herczegné! méltóságos herczegné! segítség! segítség! El akarják vinni a fiát... Hát el hagyja vinni a fiát? Hiszen jól tudja, hogy Róbert ur az ön fia!

— A fia! — dadogta mély megdöbbenéssel az ezredes — fia! Nos hát! szép helyzetbe juttatá itt magát.

Az összes jelenlévők közül, akik ekkor össze voltak gyűlte a malom e lakosztályában, és akik ezt a különös és botránys nyilatkozatot hallották, volt egy ember, aki könnyen megérthető okokból fogva mindaddig félrevonultan állott. Hane-m a Lucienne utolsó szavaira de Sanves herczeg — mert nem lehetett más, mint a herczeg — de Sanves herczeg összerázkodott, mintha tördőfést kapott

volna a keblébe ama borzasztó csapások egyikétől, amelyek a szívébe hatolnak és széttepi azt. Egyszerűsind engedelmessé-  
kedve egy szinte gépies sugallattal, hirtelen áttört a tömegen és herczegnéhez közeledett.

— Jöjjön asszonyom, — kiáltott fel, — az ön kocsija ott lent várja önét és én itt van az ön helye. Hiszen jól látja, hogy ez az asszony örült.

A herczegné megragadta férje karját, s inkább halva mint élve és ingadozó léptekkel ment a kocsihoz, amelyet a malomig hajtott. Erre a herczeg oda nyújtotta kezét, hogy segítse a kocsiá szállani, udvariasan meghajította magát előtte és nagyon hangosan mondá:

— Abban az esetben, ha nem térnék vissza ma estig a kastélyba az ebéd órájára, ami nagyon valószínű, kérem, kedves Helén, mentse ki engem a márkíné előtt.

Erre a kocsi a kastély felé vette útját és a herczeg, akinek lovát egy inas tartotta, elég lassan felült a nyeregbe és teljesen ellenkező irányban távozott, mint amelyet a herczegné követett; de néhány pillanat múlva visszatért. Leszállott lováról és Montmagny ezredeshez közeledve, aki szintén készült elhagyni a malmot, a legegyszerűbb és legtermészetesebb hangon mondá neki, hogy közleni valója lenne és hogy kéri, miszerint kegyeskedjék néhány percig vele maradni. Azután, mikor némi távolságban voltak, így szölt:

— Ön meg fogja érteni, hogy mind-  
az, ami történt, oly természetű, hogy bizonyos meggyezés megváltoztatassék. Ön kétségkívül még emlékszik rá. En-  
tehat eljöttém, ezredes, önnök azt az ajánlatot tenni, hogy siettetnénk az általunk tervezett partit... Holnap, még ma, ha úgy akarja, és ha az idő önnök inyére van?...  
(Folytatása következik.)

Koburg Fülöp herceg nevelője, Hohenzollern Frigyes herceg, Miksa Emánuel herceg, királykisasszonyunk testvérhátija, a bajor dragonos ezred tisztje küldöttsége, József főherceg és neje. A magas vendégek az oltár két oldalán foglaltak helyet, míg a fenséges jegyesek az oltár előtt térdeltek. Simor csöndes miséje alatt a fenségek csendesen imádkoztak. Az ima végeztével Simor János fenkölt szeltem beszédet mondott, fejtegetve a házasság magasztos célját, s örömet fejezte ki a fölött, hogy a vőlegény oly hamar megtanult magyarul. Ezután kezdődött az esküvési szertartás. Simor János föltette a szokások kérdéseket, melyekre a két jegyes csendő hangon válaszolt. Végül a primás apostoli áldását adta a fenséges parra. Az orgona rázendítette Lohengrinből a nászdindulót s a menet kifelé indult a hajlongó és üdvözlő sokaság közt. Kint az utcán beláthatatlan tömeg szorongott s riadó éljenzéssel üdvözölte a fenséges párt és az örömszüleket.

**Az új főhercegi pár Regensburgban.**  
Budapest, jul. 15. (Saját tud. táv.) Thurn-Taxis herceg nevelője ma este fél nyolcz órakor elutazott Regensburgba.

**Kossuth utban.**  
Budapest, július 15. (Saj. tud. táv.) Kossuth Lajos elutazott Como-tó vidékére.

**A „Pester Lloyd” Szerbiából kitiltva.**  
Belgrád, júl. 15. (Saj. tud. táv.) A „Pester Lloyd”-ot Szerbiával szemben tanúsított magatartása miatt Szerbiából kitiltották.

**Munkás-zavargások Lisszabonban.**  
Lisszabon, július 15. (Saj. tud. táv.) Portóban egy csapat munkás kövekkel dobálta meg a fonógyárt, mert nem akartak újra felfogadni két munkást, kiket azért bocsátottak el, mert sztrájkra igátkak. A rendőrség fegyverrel lépett közbe s helyreállította a rendet. Egy munkás az összeütközésnél megöletett.

**Az ezüstjavaslat.**  
Washington, jul. 15. (Saj. tud. táv.) Harrison elnök aláírta az ezüstjavaslatot.

**Ostromállapot San-Salvadorban.**  
New-York, jul. 15. (Saját tud. táv.) San-Salvadorból azt táviratozzák, hogy a kormány elrendelte az ostromállapotot.

**Hajó-szerencsétlenség.**  
New-York, jul. 15. (Saját tud. táv.) A legújabb hírek szerint 150 ember volt a gőzösön, mely a Pepin-tavon felborult. Eddig 60 ember megmenekülését konstalták és 90 holttestet találtak.

## A magyar főhercegnő násza.

József főherceg leányának, Margit főhercegnőnek, Thurn-Taxis Albert herceggel való nászát az egész ország osztatlan örömmel fogadta s az üdvözlések seregével halmozzák el egy a boldog szüleket, mint az arapárt.

A főhercegi család örömnappalával valamennyi aradi lap vezércikkben foglalkozott, kifejezve azt a hódolatteljes ragaszkodást és szeretetet, melylyel egész Aradmege és város a fenséges család iránt viseltetik.

A menyegzői ünnepségek már hétfőn kezdetüket vették a fővárosban.

József főherceg és Klotild főhercegnő egész családjukkal és Thurn-Taxis Albert herceggel, valamint a Hohenzollern hercegi pár kíséretében délután fél 2-kor a magyar államvasutak bécsi gyorsvonatával Alcsutól a fővárosba érkeztek. A pályaudvaron az érkezőket a bajor Taxis-könyvillóvas-erred küldöttsége fogadta. Albert herceg, ki könnyű nti öltözetet viselt, láthatólag örült, hogy az az urakat az indóházban láthatta, kezét fogott velük és bemutatatta őket előbb József főhercegnek, ki különösen Feury ezredessel hosszabb ideig társalgott, majd Klotild főhercegnőnek, ki kérdőszöködött tőlük, hogy mint tetszik nekik Budapest, s ezután József Agost főhercegnek, ki ma első ízben jelent meg hadnagyi egyenruhájában, azután pedig menyasszonyának.

Ezután kocsiba szálltak és Budára hajtottak. Az egyik kocsiiban Klotild főhercegnő ült leányával, a másikban József főherceg, jobbján Albert herceggel és szemben két fiával, azután Hohenzollern Frigyes herceg nevelője. Klotild főhercegnő és leányai világos uti ruhákat viseltek; Hohenzollern herceg polgári ruhába volt öltözve.

Rainer főherceg, főudvarmesterével báró de Vaux altábornaggyal 1 óra 30 perczkor érkezett ide az osztr. magyar államvasut gyorsvonatával.

Ferenccz Salvator főherceg este 9 órakor, Ottó főherceg pedig a keleti expressz vonattal éjfélikor érkeztek Budapestre. — Rainer főherceg délután József főherceg családjánál látogatást tett. — Koburg Fülöp herceg és Koburg Lujza hercegnő ma este 10 és egyenved órakor Szent-Antalról Budapestre érkeztek. Stefánia özvegy örönrökösné Szent-Antalban maradt. Koburg Klementin hercegnő délután érkezett meg és József főherceg palotájába szállott.

Már rég nem volt a Margitszigetnek hétköznapon akkora közönsége, mint hétfőn, mint mikor a fejedelmi vendégek kilátogattak. A fejedelmi vendégek érkezése számtalan kíváncsi hozott oda, hogy láthassák szemlélő-szembe a népszerű főherceget menyasszony-leányát és ennek vőlegényét. Igen sokan a bolgár fejedelemeinek édes anyját, Klementina hercegnőszönyt akarták látni. A mai nap a Margitszigetre nézve annyiban is emlékezetes marad, hogy alig üdvözölt valaha annyi előkelő vendéget, mint amennyien Margit főhercegnő esküvőjére ma ideértek. A vendégek tiszteletére József főherceg az alsó vendéglőben lakomát adott.

Az indulás a Margitszigetre a lipótvárosi állomásról történt, s a dunagőzhajózási társaság igazgatósága a „Hermine” hajót bocsátotta a vendégek rendelkezésére. Ot óra tájt érkeztek meg József főherceg, Miksa Emánuel bajor herceg, a királyné özvegye, Thurn-Taxis Albert herceg, József és László főhercegek. Nyomban utánuk jött Rainer főherceg s báró de Vaux udvarmestere kíséretében, Hohenzollern Frigyes nevelője. Pár perczcel utóbb érkeztek meg Klotild főhercegnő leányával, a menyasszony nagynyja Koburg Klementina hercegnő, Bach báróné udvarhölgye kíséretében, Holdházy apát, Nyáry Adolf br. udvarmester stb. A Hohenzollern-párgyászruháit viselt, míg Klotild főhercegnő és viruló szímben levő leányai feketével díszített crémruhát öltöttek. Szélesen felhajtott sárga szalmakalapjukat fekete szalag díszíté. Klementine hercegnőszöny feketé csipkékkel díszített selymruhában jelent meg. József főherceg ma viselte először az első gyalogezred hadnagyi egyenruháját. Miután Kőnig Sándor revkapatány üdvözölte a megjelenteket, ezek a hajóra szálltak. Mire a kölcsönös bemutatások véget értek, a „Hermine” már az alsó kikötőhöz ért. A vendégek mindegyike Margit főhercegnőt és vőlegényét s a fenséges szüleket a legbarátságosabban üdvözölte s a menyasszony nyíjas mosolygással köszönte meg az üdvözlőkatokat.

Simor János hiboros hercegprímás Csernoch János oldalkanonok és Fischer-Colbrie Agost szentszéki jegyző kíséretében mult este a bécsi hajóval érkezett a fővárosba, hogy másnap áldását adja József főherceg leányára, Margit főhercegnőre és jegyesére, Thurn-Taxis Albert hercegre. Budai palotájában szállt meg, hol nála a délelőtti folyamán tisztelegtek: Hornig Károly br. vespérén, Steiner Fülöp dr. székesfehérvári megyés püspökök, Lollok pápai prélat és pazmaneumi igazgató, Holdházy apát, Maszlaghy c. kanonok, prépost-plébános, Bogisich esperes-prépost plébános és Lollok Lénárt lipótvárosi plébános.

## Naptár.

Július 16. Szerda. Róm. kath. naptár: Karmelh. — Protestáns naptár: Fausztusz. — Gőrg-ország naptár (július 4.): Krét. András. — A nap két óra 19 perczkor, nyugazik 7 óra 52 perczkor.

## Időjárás.

Léghőmérséklet: reggel 7 órakor 16.1 mm., délután 2 órakor 16.9 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órakor 19.5, délután 2 órakor 19.5. Szél: délnyugati és északnyugati. Reggel DK. 3. délután 2 órakor N. 4. Felhőzet: reggel ködös, délután többnyire felhős. Csapadék az utolsó 24 órában: 1 mm. dőrgéssel éjjel.

## HIREK.

**A király Nagyváradon.** Mint már említettük, a király ő Felsége szeptember hó 12-én Nagyváradra érkezik a hadgyakorlatok megismerésére. A fogadtatásra nagyban folynak az előkészületek most Nagyváradon s a városi tanács is összeült tanácskozással, melyen elhatározott több utcának és térnek rendezése, valamint a rendőrségi személynzet megfelelő felruházása.

**Iskolaszéki ülés.** Aradváros iskolaszéke ma délután 4 órakor ülést tart, melyre felhívjuk az iskolaszéki tag urak figyelmét.

**A belügyminiszter rendelete.** Szapáry Gyula gr. miniszterelnök mint belügyminiszter körrendeletet intézett az összes alispánokhoz. A rendelet konstaltja, hogy a közbizgatóságok kövételme nye a gyorsaság. De ez csak úgy érhető el, ha a legalsóbb fokú hatóságok gyorsan teljesítik a feladott helyről érkezett rendeleteket. A miniszter számtalanszor tapasztalta, hogy a törvényhatóságok jelentéseiket és fölterjesztéseiket csak nagyon lassu, huzavonázó eljárással küldik fel hozzá, sőt bizonyos időben a miniszter által kitűzött záros határidő sem tartják be. Ezért a miniszter felhívja az alispánokat, hogy személyes felelősség alatt ügyeljenek arra, hogy halogatások ne forduljanak elő, hogy a miniszter rendeletei gyorsan végrehajthatassanak és a záros határidők betartassanak. — Büszkén mondhatjuk el, hogy a mi megyénk közigazgatását e tekintetben nem érheti gáncs.

**Id. Kristyó János** kis fiacskájának állapota, kinek aggasztó betegsége a legkomolyabb következtetésekre adott volt okot, mint örömmel értesülünk, immár minden veszélyen kívül van. A szülok gondos ápolásának, az anya önfeláldozó szeretetének sikerült a kis fiút az életnek visszaadni. Azon élénk érdeklődés és részvétel, melylyel az aggódó szülok számos barátai a kis fiu helyzetét kísérték, értehetővé teszik, ha a beállott örömdetes változást szélesebb körök tudomására hozzuk.

**Az időjárás.** Fülledt forró levegő nehezkedett az ember mellére tegnap. Habár be is volt húzóva az ég, a nap forró sugárai kereszttörtek mégis a szürkés borulaton s kellemes tettek még az árnyékokban való tartózkodást is. Olyan tikkasztó a hőség, hogy már most nemcsak a gazdák, de a sétákdölvők is imádkoznak egy kis jó esőért. Az ország más részeiből az időjárásra vonatkozólag különböző hírek érkeznek, melyek erős viharokról tesznek jelentést. Így például az „E-s” a következőket írja: Országra szölv viharos időjárásunk van egy pár hét óta. Annyi orkán és zivatar, mint az idén, ritka esztendőben gyúlik egy halomra. Mindennap kapunk új híreket a vihar pusztításairól. Most azt írják nekünk Lugosról, hogy ott szombaton este 6 órakor hirtelen jött 2 és fél óra hosszáig tartó vihar volt. Az orkánserű vihar a temesvári sétányon évtizedes fákat csavart ki tövestől; több kéményt ledöntött s a házak ablakait összetörte. Miután jól kitombolta magát, megeredt a zápor. E hó 12-én nagy zivatar volt Komáromban is. A garnizon-kórház egyik betegszobájába a villám becsapott. A szobán végig szaladt s nagy léghuzamot idézett elő. Egy katonát nyakszirtén ütött, de nem ölte meg. A Bécs felé közlekedő hajó a vihar miatt másfél órát késést. Nagyváradon szintén erős vihar pusztított vasárnap este, mely fákat tépdeszt, megremegtette a vasos épületeket is és a telefonvezetékeket sok helyütt tönkrötötte. A villám embert sújtott, azonban szerencsére egyiket sem halálosan, s inkább ijedséget mint kárt okozva.

**Sajtópor.** Ismét van kilátásunk egy sajtóporra. Bessenyei Ferencz temesvári központi szolgábró tett feljelentést Kádár Lajos lapszerkesztő ellen, a „Freimüthige” című lapban ellene megjelent két cikket miatt. A cikkek egyike mult hó 21-én, a másik e hó 13-án látott napvilágot. Kádár Lajos már egyszer ült a vádlottak padján, s ekkor köztudomás szerint az esküdtzsek fölmentette.

**Zónajegyek árulása.** Miután a vasuti pénztárnál igen nagy a csoportosulás, a vasutigazgatóság intézkedett, hogy a városban is árusítsassanak a zónajegyek. Ily jegyek mátl fogva a Spitzer-féle dohánytözsdeben váltakhatók.

**Önkéntes mentők.** Temesvárott önkéntes mentők társasága alakult a fővárosiak mintájára. Egy ilyen egyesületre Aradon is égető szükség volna, mert e tekintetben a rendőrség nálunk és másutt is — bármily híven és pontosan teljesíti is kötelességét — számának csekély volta miatt nem képes teljesen megfelelni.

**A szentesi jóhír cigányzenekar** ma este a „Fehér Kereszt” kerthelyiségében fog játszani.

**A szájl- és körömfájás** mindjobban terjed és közeledik. Már most Kurticson is fellépett s a község kezd veszedelmessé válni ránk aradiakra nézve. Jó lesz résen lenni.

**Uj állomás.** A m. kir. államvasutak igazgatósága tudatja, hogy a szeged-szabadkai vonalon újonnan létesített Rőszk állomás, mely Szegednél 108 és Horgostól 7.2 km-re esik, folyó évi július hó 12-én az összes forgalom számára megnyitottak. Az ezen állomáson feladandó vagy leadáshoz kerülő gyors- és tehérárúk új számítása ügyében ideiglenesen ügy intézkedtünk, hogy a Szeged felől irányból érkező, illetőleg a Szeged felé szállítandó küldemények után a Horgos állomásra fennálló díjtételek, a Horgos felől érkező, valamint a Horgos felé szállítandó küldemények után pedig a Szeged m. á. v. állomásra fennálló díjtételek alkalmaztassanak. A személyszállítást illetőleg megjegyezzük, hogy Rőszkéről az első szomszédos forgalom Horgosig és Szegedig, a 2-ik pedig Algyőig és Pálosig terjed, az ezeken túl eső állomásokkal való forgalomban pedig a távolsági forgalumnak menedlik szedetek.

**A torony alól.** A kirendelt redőrpálcás ünnepélyesen sétál örhlény. Egy nagyongy pizkos és rongyos ember jön és be akar menni a folyosóra.

**Hova megy?** — kiáltrá a rendő. — Ilyen szerzetnek nem szabad a hivatalokba bejárni. Hisz maga úgy néz ki, mintha egész nap utcaasapró gépnek használták volna.

**De nekem utleuelem van.**

**Az mindegy!** Nem szabad bemenni.

**De nekem olyan utleuelem van,** hogy muszáj önnek engem beeresztenie.

**Azt a muszájt szeretném látni** — mondja a rendő fölnyílny.

**Azt azonnal megláthatja,** — mond a csavargó még nagyobb henczegeccsel — mert nekem — kényszer-utleuelem van.

**Az állatok életéből.** A Salacz-park melletti réten bogarászott néhány félig kifejlett csirke, amődön egyik közülök el kezd dülgölni, majd meg tovább akar menni, de a helyett a fűben hempereg. Egy arra sétálónak feltűnt a csirke különös magaviselete s feleje tartott, hogy esetleg segítségére legyen, amire a csirke felugrik és menekülni iparkodik, és ekkor látszott, hogy egy gyík a szájánál fogva a csirkre nyakán csüng. A meg-

ijedt baromfi végre lekaptarta magáról dühöd ellenfelét, mely vagy egy előle elkapott rovar elvesztése miatti dühében, vagy talán nehány a hátára applikált csőrütes feletti fájdalommal lett oly harcias jellegű, hogy fogatlan szájjával a csirkét megragapni igyekeztek.

**Az adókievő.** Az adókievő bizottság csütörtökön a szatócok III. oszt. kereseti adóját fogja megállapítani.

**Megálló-hely.** A kereskedelemi miniszter megengedte, hogy az aradi és esenádi egyesült vasutak borosbeses-gurahonci vonalán, Kocsaba és Kakaró községek között, a 31. számú örhlényál a szomlyszállító vonatokat feltétlenül megállhatnak.

**A belényesi főgimnázium ügye.** A nagyváradi gör. kath. szentszékek július 9-én Pável Mihály megyés püspök elnöklete alatt tartott teljes ülésében, a többi között, a belényesi gör. kath. gimnáziumot érdeklőleg egyhangulag Mollován János nyiratonyi gör. kath. lelkésznek következő határozati javaslatát fogadtatott el: „A teljes (plenarius) szentszék a maguk valójában feltárt körülményekre való tekintettel közönségetel vözi tudomásul az egyházmegyei kormányának a belényesi gimnázium ügyében követelt alapos eljárását, miből kifolyólag nem ért egyet a hírlapoknál ezen ügyre vonatkozó kijelentéseivel. A mennyiben pedig a teljes szentszék arról is meg van győződve, hogy ezen főgimnázium első osztályaiban mindenkor lesznek részint odaváló, részint más tanítványokból odajövő oly tanulók, akik nem bírván a magyar nyelvet, s ennél fogva román magyarázat nélkül nem tehetvén előmenetelt a tanulmányokban sem, az intézetet eltávolzni kénytelenítettének, — kéri a püspök ur ő méltóságát és a főtisztelő egyházmegyei kormányt annak szorgos kivételére, hogy az intézet 4 felső osztályaiban az összes tantárgyak magyarul is — románul is adassanak elő.”

**Eltört a lába.** A város egyik lován esett meg ez a szerencsétlenség.

**Parádés ló** volt az istenadta. Hintóba fogták, hogy a város urait szállítsa.

A napokban aztán ugy esett a dolog, hogy a külhatárban kocsiakzva, egyhasadéban megakadt a pejkó lába és kitört.

Igy került a város legszebb lova a gyepmesterhez.

**Zsidó gimnázium.** A nyitrai zsidó iskolaszék Arpássy Lure elnök indítványára elhatározta, hogy négy osztályos algimnáziumot s szegény zsidógyermekmenhelyet állít fel a zsidó nöégylet közvetítésével. Ez intézethe a gyermekeket ingyen veszik fel s az intézetnek felállítása különösen a magyar nyelv terjesztése szempontjából szükséges.

**Faluról.** A gigeri egy mennykő nagy bottal végiglobol a falun, ahol a papa birtokán vakációz. Pista kocsi, aki az urfit szereti, ezt a jó tanácsot adja neki:

— Ej ifjúrám, ne járjon ilyen nagy bottal, mert nagyon fog fájni, ha ezzel — megverik.

**Artézi-kut Temesvárott.** A temesváriak artézi-kut furatnak, melynek csöve 108 centiméter átmérővel fog bírti. A kut 250 méterre ásásák le. A kut naponta 24 ezer hektoliter vizet fog adni. Vajjon mi mikor utánozzuk ebben Temesvárt és Szegedet?

**Halálköz.** A következő gyászjelentést tettük: Özv. Papp Péterné sz. Sonkovics Julianna a saját, egy gyermekei: Rozália férj. Cizibulus Mihályné, Mihály, Béla, József, Mariska, továbbá Sonkovich Rozália férj. Szilgyi Mihályné, Sonkovics Mária férj. Kiss Mihályné Sonkovics János, Sonkovics Anna férj. Torgulicza Péterné és számos más rokon és barátó nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelenti a kedves leány, jó testvér, hű rokon és igaz barátónak Papp Lórándnak f. hó hó 13-án éjjeli 1 órakor, életének 17-ik évében szívizéghüvel következtében történt kirtelen elhunytát. A meghalodogult hült tetemei f. hó 11-én d. u. 4 órakor foguak Battanyán a gör. kath. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tetetni. — Az engesztelő szent mise-áldozat ugyanaz nap reggeli 8 órakor fog a battanyai gör. kath. szentegyházban az egék urának bemutatattatni. Áldás és béke lengjen a korán elhunyt tetemei felett! Battanya, 1890. július 13.

**Egy százados balesete.** Táviratunk már röviden jelentette, hogy Szegeden Mendera Ferencz százados lezuhant a kaszánya II. emeletéről és szörnyet halt. A vizsgálatot megejtették s azt találták kinyalozsinóbbnak, hogy a feigőresköttől kinnózott százados az ablak parkányán elaludt és e közben zuhant le. A századost kedden délután temették el nagy katonai pompával.

**A temesvári lottó-ügy.** Amint a „Dél. K.” írja, dr. Niamessy Mihály védőügyvéd júl. 13-án a kir. ügyész jelenlétében érkezett ügyfeleivel, Farkas Menyhérttel, aki kijelentette, hogy ő a legnagyobb nyugodtsággal néz a por befeczeése elé és türelmül várja a végét, mert tudja, hogy felmentés lesz az egész dolog vége.

**Az elveszett hány.** Egy aradi szatóc kis fiacskája eltűnt a napokban.

Kereséket mindenütt a drága magzatot, de hát sehogysm tudtak ráakadni.

Vége vagy jó gondolat az előviz-csatornához vezetve a keresésre indult küldönczöket, és ime, a kis szatócsot itt meg is lették, a

mint a csatorna partján sétálgatott le és fe természetesen — cigarettázva.

Képzeltetni a szülok örömet, akik ezer meg ezer kérdést intéztek a „ziszé” magzathoz.

A kis szatóc ünnepélyesen komoly volt.

Vártam az előviz-csatorna vizét.

**Kemény fej.** A belényesi gimnáziumban megejtett érettségi vizsgálaton Veres Ignác, a nagyszabeni állangimnázium igazgatója volt jelen mint kormánybiztos. Ot tanuló tettettet vissza az írásbeli vizsgán, három a szóbelin. Értnek találtatt tizennygy tanuló. Egy diákot a kormány megrótt azért, mert nevét Borosiunnak írta.

**Szerelmesek levelepírja.** Londonból a levelepír-gyárosok e téren ismét kieszeltek valami újat, vagy helyesebben mondva, újabb bohóságot; levelepírt azok számára, akik már szerelmesek, vagy szerelmekké szándékoznak lenni. A levelepírok vízjegye csak akkor válik láthatóvá, ha világosság felé fordítjuk; nyilalatt áttört két szívet ábrázol. Az iv minden második és negyedik oldalának alsó szögletében első tekintetre közönséges pecsétnek látszó folt van, helye a csoknak, helyesebben mondva csókknak, melyeket a levél írója a czímetett férfinak és nőnek szánt. Ez a csók-folt körülbelül egy huszas térfogatával bír s illatos vékony gummiréteggel van bevonva, úgy, hogy a csókölőközök egyszerre jó izt és jó illatot éreznek. Ha nem is izléses, de mindenesetre jóízű ujjítás ez, mely — mint sok más, külföldi eredetű szép találmány — bizonyára el fog terjedni Magyarországon is.

**Borzadalmas forgószél** dühöngött Minesotában St.-Paulban és a szomszédos tavakon. Mint egy newyorki táviratunk jelenti, a vihar szétrombolta a nyári vendéglőt és ez alkalommal a vendégek közül többen részint meghaltak, részint megsérültek. Számosan, kik csónakázni voltak, áldozatul estek a viharnak. A Papiertón egy gőzhajó fölforgult és állítólag kétszáz halált hozt a hullámokban.

**Merénylét Carnot ellen.** Egy Jacobi nevű párisi vegyész Carnot köztársasági elnök kocsija mellett elsütötte revolverét, melyben van töltések voltak. A vegyész csak azért tette a lövést, hogy felütnést keltsen.

**A kolera** megkezdte gyászos útját. Most már nemcsak Spanyolországban, de Portugáliában is jelentkezik. Valenciában tegnap tizenegy ember betegedett meg kolérában; magában a városban csak egy. Egy római távirat szerint Hollandiában, a Vörös tenger partján, az indiai zarándokok közt néhány kolerabetegodási esetfordult elő. A belügyminiszterium egészségügyi tanácsa mindazon hatalmasok, melyek az 1852-iki egyezményt aláírták, emlékiratot intézett a nemzetközi egészségügyi szolgálat újászervezése iránt, különös tekintettel oly országokra, mint India és Kóinkina, hol a kolera járványserű.

**Örült merénylő.** Ama nápolyi orvosok, kiket a nápolyi törvényszék avégből küldött ki, hogy megvizsgálják Caporaliak elméleti állapotát, ki nehány hét előtt Crispi ellen merényletet követett el, kijelentették, hogy Caporali feltétlenül beszámithatatlán állapotban van. A törvényszék ennek dacára utolag elrendelte a merénylő elméleti állapotának megvizsgálását.

**Kollemtienség.** Váli Béla drt, ki az aradi szineszet történetét írta és aki a romániai szineszeti viszonyokat is tanulmányozza, a Ploest és Bukarest közti vasuton vesztését érte. Egy tolvaj elvitte uti táskáját, melyben a szineszet történetére vonatkozó sok idő óta gyűjtött jegyzetei voltak. A vasuti igazgatóságnál kétszáz frank jutalmat ígért annak, ki e táskát neki visszakéri. Ha a tolvaj ezt meg tudná, okvetlenül visszaadná. Mert aki a jegyzetéből könyvet akar írni, annak mindenesetre többe érhetnek kétszáz franknál; de az is bizonyos, hogy a tolvaj ez összegnek sokkal több hasznát vonná.

**A francia nemzeti ünnep.** Ezelőtt száz évvel, 1790-ben, július 13-ka szintén vasárnapra esett, mint az idén. A nemzeti ünnep rendező-bizottság ezuttal a szövetkezés ünnepét is meg akarta ülni, s azért az ünnepségeket már tegnap, július 13-án, megkezdte. Ma száz esztendője a Bastille bevetelésének első évfordulóját ülték (főte de la fé-lératión), 183 megélelt 60,000 főnyi küldöttség volt jelen. Ennek emlékére nyújtották ki ez idén két napra a nemzeti ünnepet.

A vasárnap így folyt le: A várost már szombaton éjjel fellobogózták, s reggel óta temérdek nép hömpölygött az utcákon. Az első tüntetők az elzász-lotharingiaiak voltak, kiknek összes egyesületei zászlók alatt vonultak, s Straszburt szobrárt elborítottak koszorúkkal. Közben a zenekarok a Marseillaise-t s az ilyen kezdetű dalt játszották: Nem fogjátok birni Elzász-Lotharingiát. A menet innen az orleansi szüz szobrához vonult, megkoszorúta, majd Gambetta szobra elé járt, itt is letette koszorút, s szótészott. Ezuttal az elzásziak opportunista pártja tüntetett; Derouléde és hívei távol maradtak.

A déli órákban 38 iskola növendékei hosszú menetben a montmartre polgármesteri palota elé vonultak s itt kiosztották az érdeemes közt a jutalmakat, melyek a francia forradalmat ismertető könyvből állottak. Az érdeemeseket maguk a tanulók jelölték ki titkos szavazás útján.

Délután 1 órakor a zene egyesületek szövetkeztének képviselői gyűlekeztek a Louvre udvarában. Mintegy 2000 ember jelent meg s 150 egyesület volt képviselve zászlókkal. A temérdek zászló, érmeikkel díszítve, gyönyörű látványt nyújtott. Délután 3 órakor érkezett

meg Carnot a feleségével. Az elnök, az üd-  
rölő szavak elhangzása után, lement a tri-  
bünre, hol zajos kiáltásokkal és zászlófog-  
atással fogadták. Ezután elnéstek, zenek-  
sereggel, egy Massenet által komponált kanti-  
tét, mire a köztársaság elnöke visszavonult.  
Eztán az énekesek és a muzsikások menettél  
sorakoztak a régi kiállítási területen levő  
nagy gépesarnokba vonultak. Először két  
rendőrbiztos és 25 lovas, a köztársasági gar-  
dából. Utánuk ment 40 katonatrabant, 4  
zászlóalj, 400 mentőegyesületi tag, az egye-  
sületek zászlóai s 2000 senés és énekes.  
Lovasság zárta be a menetet.

4 órakor indult el a hosszú menet s a  
közönség mindenütt zajos tapsal fogadta. A  
gépésarnokban állt a haza oltára, mely fölött  
a köztársaság szobra állott. Ezelőtt újra el-  
néstek a kanti-  
tét. De a legmegkapóbb pill-  
anat mégis az volt, mikor az összes jelen-  
levők a Marsellaiset kezdtek harsogni. Ezután  
a kiállítás közreműködő munkásai közt  
jutalmakat osztottak a város. Este az Eiffel-  
torony bankett volt. A szent minden utca-  
ban a szabad ég alatt táncmulatságok vol-  
tak, bár az idő oly hűvös volt, hogy a kato-  
nasság téli ruhában jelent meg.

A magyar fegyvergyár által szál-  
litandó puskaik dolgaiban megkezdés  
jött létre a honvédelmi minisztérium és  
a gyár igazgatósága közt. A miniszter  
beleegyezésével husz mintapuskát fel-  
küldtek a bécsi arsenalba felülvizsgálat  
és a hibák megjelölése végett. A vizsgá-  
lat megtörtént s mint föhíba az tűnt ki,

hogy a fegyver egyes részei nem egyez-  
nek meg teljesen azokkal, melyeket a  
steiri gyár készít. Nem a gyártmány el-  
len volt kifogás, mint inkább a minták  
mög nem tartása miatt. A magyar fegy-  
vergyár képviselői kijelentették, hogy a  
hiányok rövid idő alatt segíteni fog-  
nak s a mintákat és rajzokat teljesen  
megfelelő megújítást fognak készíteni.  
Ezt ködtették ki ma 75.000 darab puská  
szállítására nézve, melyek elkészítését a  
minisztérium multkor még függőben hagyta.

—X— Az „Entreprise des pompes funebres“  
aradi elöl temetésrendező intézet a következő temetést  
aradi elöl: Román Lajos hentes, meghalt július  
hó 14-én. Életének 71-ik évében. Temetése július hó  
16-án délután 3 órakor fognak a mezőhegyesi tem-  
etőben örök nyugalomra tenni.

## Közigazgatás.

### Vegyes közlemények.

A szerb sertséhaború. Szimics  
szerb követ vasárnap jegyzéket nyújtott  
át a külügyminisztériumban a sertsébevit-  
tel illetőleg. A jegyzék behatolón fejt ki  
a bevitelt illetőleg Szerbia álláspontját s  
arra kéri a külügyminisztériumot, járjon  
közbe a magyar kormánynál, hogy a be-  
viteli tilalom a függőesség fel-  
fel, s hogy annak visszavonásáig jobb

akaratu eljárásnak adjanak helyet. A  
jegyzékben nincs említés téve arról, hogy  
a szerb kormány Ausztria-Magyarorszá-  
gal szemben a határozat akarná  
alkalmazni.

Am kir. államvasutak gőzhajózása.  
A m. kir. államvasutak igazgatóságától  
vett értesítés szerint a Dunán Vukovár és  
Ujvidék között, Nemet-Palánka, Illak-  
Palánka elnevezés alatt létesített állomás  
számlátételek, később közteendő naptól  
számítandólag — de mindenestre még e  
hő folyamán — személyek, utasok, és  
valamint gyors és teherárú szállítása cél-  
jából rendszeres helyi hajójáratakat fog-  
nak megindítani. A vonatkozó díjszabások  
a m. kir. államvasutak kereskedelmi osz-  
tályában megszerkesztettek, s megjegyez-  
ték, hogy a m. kir. államvasutak állomásai  
Illak-Palánkára vagy megfordított irányban  
feladásra kerülő szállítmányok a vasúti és  
vízi díjtételek összevontával közvetlenül  
lesznek díjtalanul, továbbá, hogy Vuko-  
vár és Ujvidék a Dunaparton szintén  
rendszeres hajóállomások állítottak fel.  
A gőzhajó az említett szakaszon — a  
hétfor nap kivételével — naponként egy  
előre a következő menetrend szerint fog  
vegyes szolgáltatást közlekedni.

Felfelé: Indulás Vukováról Uj-  
vidékre reggel 6 órakor, érkezés és indulás  
Illak-Palánka reggel 7-8 óra között,  
Ujvidék reggel 9-10 óra között.

Felfelé: Indulás Ujvidékről Vu-  
kovára 2 órakor, érkezés és indulás Il-  
lak-Palánka délután 4-5 óra között,  
Ujvidék délután 7-8 óra között.  
A felsorolt állomásokon kívül, a hajó-uta-  
soknak lakodni leendő be- és kiszállítása  
céljából a szükséges képest Novoselo,  
Bukin, Saregrad és Cserics közbeeső he-  
lyeket is érinteni fogja. Végül megemlít-  
ték, hogy a vukovár-ujvidéki hajójáratok  
megindításának napjától szám tándólag a  
m. kir. államvasutak által a Száván, Sa-  
bátz és Mitrovicza között fenntartott hajó-  
járatokra nézve is mérsékelt személyszál-  
litási díjak, podgáza nézve pedig a  
zónadíjszabás határozmányai lépnek életbe.

## Budapesti gabonátözsde.

Július 15.

Élénk kínálat, jó vételkedv, lanya irányzat.  
2 1/2 — 5 korai olesóbb árak.  
Bura ósre 6.97—98; bura tavasza 7.50—52;  
kukorica jun.—júl. 5.18; zab ósre 6.23—33.

## Sertéskereskedelmi osztrak.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, július 14. Az élel-váltózatlan Magyar  
ország ósre, nehé 44—44 1/2 frt. fiatal nehé 46—  
46 1/2 frt. fiatal közép 46—47 1/2 frt. fiatal könnyű 47—  
48 frt. közönséges (szedett) közép 45 1/2—46 frt.  
könnyű 46—47 frt. Szerbiai nehé 46—46 1/2 frt.  
közép 46—46 1/2 frt. könnyű 46—47 frt. — Sertés-  
létszám: július 11-én volt készlet 164.841 db, július 12-én  
és 13-án elszállított 708 db, július 13-án maradt  
készletben 165.257 db sertés.

## Szeszüzlet.

Július 15.

R. Sze. az. Készárú nagyban 49.—; kicsiny-  
ban 49.50. borló németek, per 100 liter, % beelőrtve  
35 frt. fogyasztási adót.

## Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzslén.  
Budapest, 1890 július 15.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Magyar aranyárúféllek 4" ..                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 102.40 |
| " papírárfadók 5" ..                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 99.95  |
| " vasúti kölcsön ..                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | —      |
| " keleti vasúti államkötvény. I. kibocs. ..                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | —      |
| " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " " |        |